

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Силабус курсу
"ВК.6.1 Природноресурсове право з основами правознавства "

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 2; годин - 60; залікових модулів - 1; змістовних модулів - 1
Семестр, Рік	2 / 4
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Тригуб Валентина Іванівна; кандидат географічних наук, доцент кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру
Контактний телефон	(067)9362321
Е-mail:	v.trigub07@gmail.com
Робоче місце	кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру
Консультації	очні консультації: середа з 16.00-18.00

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися наступним чином:
e-mail: v.trigub07@gmail.com
телефон: (067)9362321
аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ (місце даної дисципліни в програмі навчання; мета курсу; тематика)

Предмет вивчення дисципліни - вивчення основних положень нормативної бази України, теоретичних положень природноресурсового права щодо відносин, які складаються у сфері управління природними ресурсами, власності на природні ресурси, їх використання та охорони.

Пререквізити курсу: лекційний курс та практичні заняття з курсу "Природноресурсове право з основами правознавства" викладається після засвоєння студентами наступних дисциплін: «Біогеографія з основами екології», «Геоботаніка з основами ботаніки», «Біологічні ресурси та їх охорона». «Біогеографія з основами екології», «Ґрунтово-земельні ресурси України та світу», «Біогеографічні та ґрунтознавчі дослідження», «Правові основи використання ґрунтово-земельних ресурсів».

Мета курсу - полягає у наданні теоретичних і практичних знань студентам із сучасного природноресурсового законодавства і права, сучасних правових основ природокористування, набуття навичок роботи з нормативними актами природоресурсного законодавства; опанування та засвоєння студентами знань з теоретичних основ та правового регулювання відносин у сфері власності на природні ресурси та їх використання, охорони довкілля, уміння аналізувати й тлумачити чинне природоресурсне законодавство та застосовувати еколого-правові норми на практиці.

Завдання дисципліни: - набуття студентами теоретичних знань щодо системи природоресурсного права України, засвоєння основних понять; ознайомлення з чинним українським природоресурсним законодавством; вивчення підстав і умов виникнення, зміни та припинення природоресурсних правовідносин; ознайомлення зі специфічними способами захисту права власності на природні ресурси; застосування набутих знань у вирішенні практичних питань, пов'язаних з правовими проблемами, що виникають у ході реалізації суб'єктивних прав на природні ресурси; формування вмінь і навичок самостійного пошуку

необхідних нормативно-правових актів та правильного їх використання під час вирішення ситуаційних завдань.

Очікувані результати. Студент повинен:

знати:

- природноресурсне законодавство, судову практику та міжнародні договори у сфері використання та охорони природних ресурсів;
- основні принципи правового регулювання відносин щодо використання природних ресурсів;
- специфіку права власності на природні ресурси та права природокористування;
- зміст екологічних прав та обов'язків фізичних та юридичних осіб, територіальних громад і держави;
- особливості правового режиму окремих природних об'єктів;
- види юридичної відповідальності за порушення норм природоресурсного законодавства, їх юридичну природу та відмінності.

вміти:

- вільно володіти понятійним апаратом;
- надавати загальну характеристику правових відносин, що виникають під час використання природних ресурсів;
- визначати способи реалізації суб'єктивних екологічних прав та юридичних обов'язків у сфері використання природних ресурсів;
- аналізувати і тлумачити чинне природноресурсне законодавство;
- застосовувати еколого-правові норми до конкретних фактичних обставин;
- орієнтуватися в основних тенденціях удосконалення й розвитку природноресурсового законодавства та боротьби з екологічними правопорушеннями.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год.) та практично-семінарських занять (14 год.), організації самостійної роботи студентів (30 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практично-семінарських заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація Power Point); практичні (практичні роботи); робота з підручником (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

Перелік тем (загальні блоки)

Змістовий модуль 1. Загальні положення природноресурсового права

- Тема 1.** Предмет, метод, система та принципи природноресурсового права
- Тема 2.** Історія становлення та розвитку природноресурсового законодавства і права
- Тема 3.** Джерела природноресурсового права
- Тема 4.** Право власності на природні ресурси
- Тема 5.** Право природокористування та його основні види
- Тема 6.** Правове забезпечення управління в галузі природокористування
- Тема 7.** Природокористування і природоохоронна діяльність
- Тема 8.** Юридична відповідальність у галузі природокористування

Змістовий модуль 2. Правове регулювання використання природних ресурсів

- Тема 9.** Правове регулювання використання земельних ресурсів
- Тема 10.** Правовий режим використання, відтворення й охорони вод
- Тема 11.** Правове використання, відтворення, захисту і охорони лісів
- Тема 12.** Правовий режим використання рослинного світу
- Тема 13.** Правові засади використання тваринного світу
- Тема 14.** Правове регулювання використання курортних, лікувально-оздоровчих і

рекреаційних зон.

Тема 15. Правовий режим використання природно-заповідного фонду

Рекомендована література
Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
2. Декларація про державний суверенітет України : Прийнята Верховною Радою Української РСР від 16 липня 1990 р. № 55-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/55-12>. – Назва з екрана.
3. Загальна Декларація прав людини : Прийнята і проголошена в резолюції 217 А (ІІІ) Генеральної Асамблеї від 10 грудня 1948 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015. – Назва з екрана.
4. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. № 213/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр>. – Назва з екрана.
4. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-ІІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>. – Назва з екрана.
5. Кодекс України про надра від 7 липня 1994 р. № 132/94-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
6. Про Державний земельний кадастр : Закон України від 7 липня 2011 р. № 3613- VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3613-17>. – Назва з екрана.
7. Про захист рослин : Закон України від 14 жовтня 1998 р. № 180-ХІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/180-14>. – Назва з екрана.
8. Про землеустрій : Закон України від 22 травня 2003 р. № 858-ІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/858-15>. – Назва з екрана.
9. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2 березня 2015 р. № 222-ВІІІ // Офіційний вісник України. – 2015. – № 25. – С.722.
10. Про мисливське господарство та полювання : Закон України від 22 лютого 2000р. № 1478-ІІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1478-14>. – Назва з екрана.
11. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. №280/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
20. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586- ХІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/586-14>. – Назва з екрана.
12. Про оренду землі : Закон України від 6 жовтня 1998 р. № 161-ХІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/annot/161-14>. – Назва з екрана.
13. Про охорону атмосферного повітря : Закон України від 16 жовтня 1992 р. №2707- ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2707-12?test=МК9Mf5zFR44MnXJkZi8VUtiqHI4WIs80msh8Ie6>. – Назва з екрана.
14. Про охорону земель : Закон України від 19 червня 2003 р. № 962-ІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/962-15>. – Назва з екрана.
15. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 21 червня 1991 р. № 1264-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>. – Назва з екрана.
16. Про оцінку земель : Закон України від 11 грудня 2003 р. № 1378-ІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>. – Назва з екрана.
17. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв) : Закон України від 05 червня 2003 р. № 899-ІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/899-15>. – Назва з екрана.

18. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16 червня 1992 р. №2456-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-12>. – Назва з екрана

19. Про рослинний світ : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 591-ХІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/591-14>. – Назва з екрана.

20. Про тваринний світ : Закон України від 13 грудня 2001 р. № 2894-ІІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2894-14>. – Назва з екрана.

21. Про Червону книгу України : Закон України від 7 лютого 2002 р. № 3055-ІІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3055-14?test=ryJMfrD7QoQDnXJ6Zi8VUtiqHI4WIs80msh8Ie6>. – Назва з екрана.

22. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-ІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>. – Назва з екрана.

23. Положення про Державну ветеринарну та фітосанітарну службу України : Указ Президента України від 13 квітня 2011 р. № 464/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/464/2011>. – Назва з екрана. 15

24. Положення про Державну екологічну інспекцію України : Указ Президента України від 13 квітня 2011 р. № 454/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/454/2011>. – Назва з екрана. 38. Про Державну службу з питань геодезії, картографії та кадастру : постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-%D0%BF> – Назва з екрана.

25. Про затвердження Положення про Зелену книгу України : постанова Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 р. № 1286 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1286-2002-%D0%BF>. – Назва з екрана.

26. Про затвердження Положення про Державне агентство України з управління зоною відчуження : постанова Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2014 р. № 564 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/564-2014-%D0%BF> – Назва з екрана.

27. Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки: постанова Верховної Ради України від 5 березня 1998 р. № 188/98-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/188/98-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана. Література

Основна

28. Андрейцев В.І. Право екологічної безпеки : навчальний та науково-практичний посібник. – К.: Знання-Прес, 2002. – 332 с.

29. Бавбекова Е. А. Природноресурсове право України : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Е. А. Бавбекова, Л. О. Бондар, Н. С. Гавриш, О. В. Глотова, В.К.Гуревський; ред.: І. І. Каракаш; Одес. нац. юрид. акад. – К.: Істина, 2005. - 376 с.

30. Екологічне право : [підручник для студ. юрид. вищ. навч. заклад] / за ред. А. П. Гетьмана. – Х. : Право, 2014. – 432 с.

31. Екологічне право України. Загальна частина : навч. посіб. / О. М. Шуміло, В. А. Зуєв, І. В. Бригадир та ін., за заг. ред. О. М. Шуміло. - Х. : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2010. - 292 с.

32. Екологічне право України. Особлива частина: навч. посіб. / О. М. Шуміло, В. А. Зуєв, І. В. Бригадир та ін., за заг. ред. О. М. Шуміло. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 432 с.

33. Мірошніченко А. М. Земельне право України : підручник. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2013. – 512 с.

Додаткова

34. Земельне право України : Підручник / За ред. О. О. Погрібного та І. І. Каракаша. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К. : Істина, 2009. – 600с.

35. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар / А. М. Мірошніченко. – К. : ЦУЛ, 2013. – 512 с.

36. Ільків Н.В. Екологічне право України : навчальний посібник / Н. В. Ільків, Я. З. Гаєцька-Колотило. – К. : Істина, 2008. – 296 с.
37. Каракаш І.І. Щодо диференційованої та інтегрованої концепції природноресурсового й екологічного права // Проблеми інтеграції та диференціації в екологічному праві: матеріали всеукр. Наук.-практ. круглого столу 25 вересня 2014 р. – Дніпропетровськ: НГУ. – 2014. – С. 87 – 95.
38. Костицький В. В. Екологія перехідного періоду: держава, право, економіка (економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища в Україні) / В. В. Костицький. – К. : Український інформаційно-правовий центр, 2001. – 390 с.
39. Костицький В. В. Лісове право України : навч. посіб. / В. В. Костицький ; Інститут законодавчих передбачень і правової експертизи. – К. : ЗАТ "НГЧЛАВА", 1999. – 164 с.
40. Макарова Н. С. Економіка природокористування : навч. посібник / Н. С. Макарова, Л. Д. Гармідер, Л. В. Михальчук. – К. : ЦУЛ, 2007. – 322 с.
41. Михайліченко С. І. Правові засади здійснення екологічного контролю / С. І. Михайліченко, М. С. Михайліченко. – Полтава: Фірма „Техсервіс”, 2005. – 92 с. 18
42. Міжнародне право навколишнього середовища // Міжнародне право : Основні галузі : Підручник / За ред. В. Г. Буткевича. – К. : Либідь, 2004. – С.502-538.
43. Мікієвич М. М. Європейське право навколишнього середовища : навчальний посібник / М. М. Мікієвич, Н. І. Андрусевич, Т. О. Будякова. – Львів : Львівський нац. ун-т імені Івана Франка, Благодійний фонд "ЕКОПРАВО-ЛЬВІВ", 2004. – 256 с.
44. Мірошніченко А. М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: Монографія / А. М. Мірошніченко. – К. : Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 268 с.
45. Науково-практичний коментар Водного кодексу України / за заг. ред. Н. Р. Кобецької. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 360 с.
46. Науково-практичний коментар Закону України "Про охорону атмосферного повітря" / [Г. І. Балюк та ін.]; за ред. Г.І. Балюк ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 328 с.
47. Науково-практичний коментар Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища", прийнятого 25.06.1991 р. № 1264-ХІІ зі змінами і доповненнями, станом на 09.02.2006 / за заг. ред. О. М. Шуміла. – Х. : Фактор, 2006. – 592 с.
48. Науково-практичний коментар Лісового кодексу України / авт. кол.: Г. І. Балюк, А. П. Гетьман, Т. Г. Ковальчук та ін. ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 367 с.
49. Олійник О. Правове регулювання охорони надр за законодавством України (окремі аспекти) : монографія / О. Олійник ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – Хмельницький, 2011. – 140 с.
50. Право власності на землю. Захист права власності / Л. М.Горбунова, С. В. Богачов, І.Ф. Іванчук, Н.А. Кубар. – К. : ТОВ «Поліграф-Експрес», 2006. – 60 с. 91. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення : Монографія / А. П. Гетьман, М. В. Шульга, А. М. Статівка та ін.; за ред. А. П. Гетьмана та В. Ю. Уркевича. – Х. : Право, 2012. – 448 с.
51. Правове регулювання екологічної безпеки в Україні : навч. посіб. / [авт. кол.: А. П. Гетьман та ін.]; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". – Х. : Право , 2012. – 294 с.
52. Природоресурсовое право и правовая охрана окружающей среды: ученик / под. ред. В.В. Петрова. – М.: Юрид. лит., 1988. – 511 с.

Інтернет ресурси

1. Щорічні національні доповіді про стан навколишнього природного середовища - http://www.menr.gov.ua/index.php?menu_id=44
2. Схема екологічного законодавства: http://www.ecopravo.kharkov.ua/Ukr/Anons_law/Schem/main.htm

3. Міністерство охорони навколишнього природного середовища України - <http://www.menr.gov.ua>
4. Державний комітет України по водному господарству - <http://www.scwm.gov.ua>
5. Державний комітет України по земельних ресурсах - <http://dkzr.gov.ua>
6. Державний комітет лісового господарства України - <http://dklg.kmu.gov.ua>
8. Загальна характеристика лісів України-
http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=33494&cat_id=32867
9. Заповідні території українських Карпат - <http://carpathians.org.ua> ;
<http://www.karpaty.lviv.ua/link.html>
10. Установи природно-заповідного фонду України -
http://www.menr.gov.ua/index.php?menu_id=117
11. Основні міжнародно-правові акти у сфері охорони довкілля за участі України:
http://www.epl.org.ua/misznar_zak-vo.htm

Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Поточний контроль		Модульний контроль	Сума балів
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2		
T1 – T8	T9-T15	30	100
30	40		

T1, T2 ... T15 – теми змістових модулів.

Підсумковий контроль за дисципліною – залік. Залік складає студент, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 60 і більше балів.

Для студентів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для заліку (60) допускається написання реферату за темами лекційних, практичних занять чи самостійної роботи, за які отримана незадовільна оцінка, або перескладання МК, за яку отримана незадовільна оцінка.

Самостійна робота студентів.

Робота студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота (СР) контролюється у вигляді тестів, контрольних робіт, колоквіумів і звітів. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від студента систематичну самостійну роботу.